

Santuari de la Mare de Déu de Coaner

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Demarcació de Coaner
Emplaçament	Ctra. C-55, sortida 17 i prendre camí de Coaner (a la fàbrica Jover). Passat Coaner un centenar mts
Alçada:	379

Coordenades:

Latitud:	41.83271
Longitud:	1.71145
UTM Est (X):	393005
UTM Nord (Y):	4632005

Classificació

Número de fitxa	08229 - 336
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern
Segle	XVII
Any	1654
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Restaurat en els darrers anys
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí: IPA 17120
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Solsona
Fitxes associades:	

Descripció

Església situada uns 150 m a ponent de la parroquial de Sant Julià de Coaner, en un turonet que destaca sobre la vall de la riera de Coaner. Als peus d'aquest turó, segons la tradició, s'hi va fer la troballa de la Mare de Déu de Coaner. Es tracta d'una edificació de mitjan segle XVII molt regular i d'estructura simple. És de planta rectangular amb un petit cos adossat a la part de migdia (darrerament servia de botigueta on es venien els records del santuari) i el cementiri adossat al costat nord. Per la banda de llevant, la capçalera té adossat un petit cos de dues plantes (tal vegada ja del segle XIX) que correspon a la sagristia. La façana principal del santuari es troba a la banda oposada (a ponent) i té al davant l'esplanada on es fan els aplecs. Està rematada amb una espadanya doble i té un portal emmarcat amb brancals i llinda de pedra, amb una mena de frontó al damunt. També hi ha una petita rosassa. Bona part dels murs mantenen l'arrebossat i d'altres l'han perdut, de manera que ha aflorat un parament de pedra fet amb carreus més o menys disposats en fileres. Els recents treballs de restauració han mantingut i consolidat tant les parts arrebossades com la pedra vista. A la façana de migdia trobem un portal més petit però de característiques similars al principal. Al costat hi ha un pati on arribaven els feligresos venien pel camí i pujaven al turó per les escales de migdia.

L'interior del temple és cobert amb volta de canó i té un petit cor a l'entrada. Tots els murs interiors són enguixats. L'altar conserva un retaule barroc realitzat el 1716 per l'escultor Segimon Pujol, de Curb. La imatge de la Mare de Déu de Coaner, que anava situada en aquest retaule, es conserva a l'església de la Colònia de Valls de Torroella. Es tracta d'una talla policromada d'estil romànic, del segle XIII. L'església també conserva, a un costat, el seu púlpit.

Observacions:

Inscripció a la llinda del portal sud: 1654

Història

El lloc de Coaner és documentat des del 960 i l'església apareix citada l'any 1024, quan fou consagrada pel bisbe Ermengol d'Urgell. En l'acta de consagració l'església parroquial es dedicà a la Mare de Déu, però aquesta advocació crea dubtes, ja que molt a prop s'aixeca l'actual santuari de Santa Maria. A més, el 1292 hi ha documentada una església dedicada a Sant Julià de Coaner i una altra, el 1298 a Santa Maria de Coaner. El 1689 Sant Julià era l'advocació de la parròquia. Fins ara es creia que en un principi l'església tenia l'advocació de Maria com a principal i que fou desplaçada posteriorment per la de Sant Julià, que quedà com a definitiva quan es construí el 1654 una nova església dedicada exclusivament a Santa Maria (BENET et al., 1984: 465). D'altra banda, l'historiador Albert FÀBREGA (2005: 6) considera que el culte a Santa Maria devia existir a Coaner almenys des del segle XIII (moment en què és datada la imatge romànica de la Verge) i sosté la hipòtesi que des dels inicis l'església parroquial tenia l'advocació de Sant Julià, que en algun moment anterior a 1557 es va construir una capella a l'exterior destinada al culte a Santa Maria. Fàbrega aporta dos documents que demostren que abans de la construcció de l'actual Santuari de Santa Maria a Coaner hi havia una capella dedicada a la Mare de Déu. No es pot assegurar que estigués situada al mateix indret on avui hi ha el santuari, tot i que és molt possible que fos així. També Bernat

COMAS (2012) s'inclina per aquesta possibilitat, i aporta indicis que farien pensar que existí una capella anterior dedicada a Santa Maria, però tal vegada en un altre indret on no n'haurien quedat vestigis. Sigui com sigui, el 1648 es va construir l'actual santuari. El 7 de setembre d'aquest any Joan Semís encarregava com a representant de la gent del terme la construcció de la capella de Nostra Senyora de Coaner, juntament amb la seva rectoria. Va rebre l'encàrrec el mestre de cases Pere Baixa, pel preu de 160 lliures. Segurament es tracta del mateix mestre que tres anys abans ja havia construït un oratori al peu del mateix turó. L'obra de l'església es devia acabar el 1654, segons indica la inscripció de la llinda d'una porta (COMAS, 2012). Més tard, l'any 1716, es construï el retaule que encara avui es conserva en aquest santuari, encarregat a Segimon Pujol, de Gurb. El 2001 el retaule va ser restaurat per iniciativa de l'associació Amics de Coaner. Més tard, el 2012, retaule i capella van ser restaurats. El Santuari de Coaner ha estat molt popular entre els pobles de l'entorn, especialment perquè s'hi feien unes romeries multitudinàries per demanar pluges en cas de sequera. Ja més recentment, el Centre Excursionista de Súria hi organitza una caminada cada any. Actualment s'hi celebra missa només un cop a l'any, per la Festa Major de Coaner.

Bibliografia

- BENET, Albert; DUOCASTELLA, Anna M. (1988). "Sant Mateu de Bages", Història del Bages, Manresa, Parc Edicions Selectes, p. 408.
- BENET, Albert; MAZCUÑAN, Alexandre; JUNYENT, Francesc (1984). "Sant Julià de Coaner", Catalunya Romànica, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 465-469.
- COMAS ARS, Bernat (2012). "Retalls de Coaner (part 3)", web Amics de Coaner (<http://www.amicsdecoaner.org>)
- FÀBREGA ENFEDAQUE, Albert (2005), "Sobre les esglésies de Coaner", Dovella, núm. 90. Manresa, p. 5-9.
- PUIG FORASTÉ, Teresa (1998). Retaule del Santuari de la Mare de Déu de Coaner. Súria, Centre Excursionista de Súria.

